

ԾԱՂԻԿ ՀԱՐԱԹԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆ-
գամ կը հրատարակուի Զորեք-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : —
Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 դրուշ արծաթ : —
Վեցամսեայն 50 . — Գաւառաց
համար 115 դրուշ . — Վեցամ-
սեայ 60 . — Ծանուցման տողը
5 դրուշ :



Ար եւ է նամակ կամ գրութիւն
պէտք է ուղղել :
Առ Արտոնատեր և Տնօրէն
ԱՆՏՈՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Իսկի : Զապիկէ Ճատտէսի
Նշան էք. Պերպերեանի Տպա-
րանն :
Խմբագրութեան յանձնուած
գրութիւնք ետ չեն տրուիր :

40 ՓԱՐԱ

Հ Ա Ն Դ Ե Ս

ՓԱՐԱ 40

Ա Ա Գ Ա Զ Ե Ն Ե Ի Բ Ա Ղ Ա Բ Ա Վ Ա Ն

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ամուսնական խնդիրներ. — Առեւիճան. — Երթ
— Թատերական հասոյթ. — Պարահանդէս թէ
թատրոն. — Գիտակնն (Պ. Սթէյնլիի խուշար-
կութեան սկզբնապատճառը) — Ժողովրդային
առողջապահութիւն (Նախորդ թուէն). —
Ասկէ անկէ. — Ճշտման տեւարաններ (Դրախո
մայի հետեւանքները). — Գլխէն չէնձէլէրի. —
Տիկին բանդալոն վիպականութիւն. — Ծա-
նուցմունք :

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԻ

(Նախորդ Թուէն)

Նախորդ թուով մեր յայտնած դի-
տողութիւններէ բացայայտ կերեւի թէ
գրամոծիտի ընդհանրացման պատ-
ճառք ոչ թէ առօրին կենսական պէտ-
քերն են՝ որ անհրաժեշտ են ընտան-
եաց ապրուստին համար, այլ առտը-
նին այն կարգ մը բոլորովին աւելորդ
ծախքերը, որ պարզապէս չափաւ-
թիւն են, և, հետեւաբար հակառակ
տնտեսագիտական տարրական սկզբ-
բանց :

Ոչ ոք ամուսնացեալ երիտապարդ
կարող եղած է իւր ընդունած փոքր
կամ մեծաքանակ գրամոծիտն բար-
դել իւր գրամագլխին վրայ, այլ, ընդ-
հակառակն, իւր գրամագլխէն շատ
բան զեղչած է գոհացնելու համար
առտնին կարգ մ'աւելորդ պէտքերը
և կամ իւր կնոջ բաղձանքները, որ
սակայն անվերջ են :

Այս մասին օրինակներն գրեթէ
այնքան բազմաթիւ են, որ կրնանք
ըսել թէ բացառութիւնք դունուրեք
կը տեսնուին, և թէ այնքան պերճա-
խօս են, զորս մատնանիշ ընելու բը-
նաւ հարկ չկայ :

Բարեբաղդ պէտք է համարի ին-
քինք այն երիտասարդ, եթէ իր ըն-
դունած գրամոծիտն սպառելէ յետոյ
կրցած է պահել իւր գրամագլուխը,
պահպանել իւր վարկը շարունակել
իւր գործը և վայելել ամուսնական եր-
ջանկութիւն :

Վերջապէս, ինչ տեսակէտով ալ
որ քննենք զխնդիրը — բարոյական
թէ տնտեսական — գրամոծիտի գաղա-
փարը բնաւ յանձնարարելի չէ. իսկ
նորա բարձումը շատ օգտակար է ա-
մեն պարագայիւք :

Բայց այս բան կախում ունի ըն-
տանեաց մէջ աւելորդ ծախքերու բար-
ձուելէն, որով պիտի դիւրանայ ա-
մուսնութիւնը : Վասն զի նոյն աւելորդ
ծախքերն են գլխաւոր արգելք ամուս-
նութեան, որմէ կը խրոչին բազում
երիտասարդներ և կամ գրամոծիտի
պահանջում կ'ընեն, որ սակայն, ինչ-
պէս դիտել տուինք, ամուսնութիւնը
գլխաւորապէս միջոց մը չէ :

Ուրիշ առարկութիւն մ'ալ :

Նմեղդները որ հարիւրին 10ր գլու-
նուին այնպիսի ծնողք, որ կարենան
իւրեանց մէկէ աւելի աղջկանց դրա-
մոծիտ տալ. բայց ինչ պիտի ընեն

մնացեալ իննսունն, որ իւրեանց մէկէ
աւելի աղջկանց դրամոծիտ հայթայ-
թելու անկարող են, և եթէ կոտրէ
թափէ և իր մէկ աղջիկն ամուսնացնէ,
իր միւս աղջկանց համար ինչ ընէ :

Միւսներն ի հարկէ պիտի զրկուին,
ինչպէս պիտի զրկուին նաեւ իւր ա-
րու զաւակներ ժառանգութեան իրա-
ւունքէ :

Սակայն շէշնէ կոչուածը թո՛ղ այն-
քան թեթեւ չկռէ : Վասն զի շատ տը-
հաճելի ֆիզիքական հետեւանքներ
ալ ունի :

Ծնողք մը ենթադրենք որ հազիւ
կրցաւ գրամոծիտով ամուսնացնել իւր
մէկ աղջիկն և միւսները չկրցաւ նոյն
միջոցով ամուսնացնել, որ մնացին, Այդ
մնացողներ նոյնպէս սիրտ և զգացում
կը կրեն և տեսնելով թէ իւրեանց ծը-
նողք ամուսնացուցին իրենց քոյրը
գրամոծիտով, արդեօք սրտաբեկու-
թիւն չպիտի պատճառի և թէ ո՛րպիսի
տխուր ու անհաճոյ հետեւանքներ
յառաջ չպիտի գան : հետեւանքներ,
որ կրնան բարոյական և ֆիզիքական
լինիլ :

Ինչպէս կ'երեւալ, խնդիրն հոս
բոլորովին կը փոխէ իր գոյնը և շատ
տարբեր տեսարաններ կը ներկայէ ի
նկատառութիւն ընկերաբանից :

Պէտք է յարել նա՛ւ թէ ալս մա-
սին բժշկական անշարժ կարծիքն
ալ իր մեծ տեղն ունի :

Պարտինք ուշադրութեան առնուլ

այս պարագաներ, քանի որ խնդիրը ընդհանուր է և խղճամիտ հրապարակագրի մ'ալ պարտաւորութիւնն է հանրային խնդրոց մէջ հեռանկատ լինել և բոլոր յարակից պարագաները լրջօրէն և շատ խնամով քննել, բնաւ չխաբուիլ արտաքին երեւոյթներէ և իւր տեսութիւն չհիմնել եւրոպական կենաց, բարուց, սովորութեանց և դրութեան վրայ, քանի որ մենք ունինք մեր ազգային ուրոյն կեանքը, բարք և սովորութիւններ, որ եթէ եւրոպականին հետեւելու ունայնամասութեամբ այսօր զեղծանք են, մեր պարտքը պէտք է լինի հանրութիւնն զգուշացնել այն ամեն օտարամուտ սովորութիւններէ՝ որոց հասուցած փաստք այնքան ակներեւ են:

Արդ, քննենք ուրեմն, թէ ինչ է-էին Հայուն ամուսնական պայմանք յանցելուն:

Բայց այդ քննութենէ առաջ, որ այնքան կարեւոր է օրուան խնդրոյն առթիւ, երկու խօսք ալ հետեւեալ պարագայից նկատմամբ քնենք, որ նոյնպէս դրամօժիտի կը վերաբերին:

Կան այնպիսիներ, որոց գործը ներքնապէս աւրուած է, սակայն արտաքուստ յայտնի չեն ըներ, փայլուն դիրք ունենալ կը ձեւացնեն, որպէս զի հարուստ դրամօժիտով ամուսնութիւն մը կ'ընեն, և երբ յաջողին, անմիջապէս երեւան կուգայ իրենց բուն գոյնը, գաւաթին յատակը կ'երեւի, վասն զի իւր ընդունած դրամօժիտով պահաւորեալ հայիւր հազիւ թէ կը փակուի և ահա աղջկան հայրը կը պարտաւորի երկրորդ անգամ դրամօժիտ մ'ալ տալու, որպէս զի գործընէ իւր փեսան:

Այսպիսի դէպքեր եւս նուազ չեն, քանի որ դրամօժիտով ամուսնութիւնը պարզապէս առեւտուրի կերպարան առած է, և առեւտուրէ մէջ ալ անակնունելի չէ եթէ խաբէութիւն մտնէ:

Ուսկայն, յայտնի է թէ կատարուած բանը միշտ զրկանք է ծնողաց միւս զաւկներուն:

Ինչո՞ւ չըսենք նաեւ այս առթիւ թէ դրամօժիտով ամուսնութիւնը շարժառիթ է նաեւ անյարմար ամուսնութեան, որմէ յաճախ ծագում կ'առնուն բարոյական ծանրակշիռ հետե-

ւանքներ, որ անձանթ իրողութիւններ չեն:

Արդեօք բնականի հակառակ չէ՞ որ երիտասարդ մը համակրի իւր կընոջ, որոյ տարիքը իրմէ մեծ է, գեղանի չէ, սակայն դրամ ունի և ինք ամուսնանայ է միայն դրամին համար, և այս պարագայի մէջ յայտնի է թէ այդ դրամն իբր դրամագլուխ ո՞րպիսի բաներու կը ծառայէ:

Ասոնք անժխտելի իրողութիւններ են, որ տեղի կ'ունենան դրամօժիտով ամուսնութիւնը իբր առեւտուր նկատելէ, և այլք թո՛ղ ինչ կուզեն ըսեն, ինչ տեսակ տրամաբանութիւն կուզեն ընեն, և ժամանակին յարմարելու համար՝ ինչ մեկնութիւն կուզեն թո՛ղ տան դրամօժիտով ամուսնութեան, բայց այսքան բացայայտ իրողութիւններու առաջ պարզապէս առեւտուր մ'է, որով մարդ ինքզինք կամովին կը վաճառէ և այլ եւս կը լինի իւր կնոջ բարոյական ցտորուկը, որ պարտի գոհացնել նորա պահանջները:

Արդեօք ա՛յս է ամուսնութեան մէջ դրամին կատարած դերը, զոր կը փաստաբանէր նոյն թերթ, և որ իբր ջատագովութիւն իւր պաշտպանած անպաշտպանելի դատին կ'ըսէր՝ «Ամուսնացեալ մարդը կնոջ մը և ծնանիքը զաւակաց նիւթական ու ֆիզիքական բարեկեցութիւնն և դաստիարակութեան միջոցաւ ալ իմացական և բարոյական բարեկեցութիւնն հոգալու պարտաւորութիւնները կ'ստանձնէ: Այս պարտաւորութեանց կատարման մէջ դրամական միջոցք մեծ տեղ կը ընեն: Ապագայ ընտանեաց ապրուստը կանխաւ քիչ շատ ապահովել ամուսնացող երիտասարդին համար նրկատելի կարեւոր պայմանաց մին է ի հարկէ: Դադաքակիրթ ազգեր կ'ըսեն թէ այս բեռը միայն երիտասարդին վրայ պէտք չէ թողուլ:»

Եւ այս տարօրինակ վարդապետութենէ կը փորձուի հետեւցնել թէ դրամօժիտի գաղափարն ընդունելի լուկղբունք է, զոր պարզապէս կը յանձնարարէ:

Բայց այն քննութեամբ և դիտութիւններով, զորս ըրինք այս սիւնակաց մէջ, դրամօժիտն կը ծառայէ ունայնասիրութիւններ գոհացնելու, ընտանեաց աւելորդ ծախուց սրտամաշ

հոգեր ստանձնելու և առաջ բերելու այն անթիւ զեղծումներ, որ ակներեւ են և զորս մեր տեսութեան ընդարձակօրէն առարկայ ընել բնաւ անօգուտ չդատեցինք:

Արդ, նոյն վարդապետութիւն իւրաց վիճակին դարման լինելէ խիստ հեռի է, վասն զի կը պարունակէ այնպիսի կէտեր, որ թէ արեւելեան կեանքի, բարուց և սովորութեան բընաւ չեն պատշաճիր, և թէ մանաւանդ կեցած զեղծումները քաջաբերութեւ կը ծառայէ, վասն զի կանայք ընդհանրապէս պահանջող են երբ վրճարեն:

Հետեւաբար, դրամօժիտով ամուսնութիւնը, որ պատուաբեր չէ իւր նաեւ ունեցող երիտասարդին համար, նաեւ բնաւ օգտակար չէ այն պատճառներու տեսութեամբ և այն բազմաթիւ հետեւութիւններով, զորս յընթացս մեր այս յօդուածին ընդարձակօրէն բացատրեցինք:

Արդ, քիչ մ'ալ մէկդի ընելով քաղաքակիրթ ազգաց ըսածները, լսենք մեր նախնեաց կարծիքը նկատմամբ ամուսնութեան և տեսնենք թէ յանցելուն ինչ են եղեր պայմանք Հայուն ամուսնութեան:

(Գու անգամ)

ԱՍՏԻՃԱՆ

Մեծաւ գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Միւթեմայիզի աստիճան շնորհել մեր երեւելի ազգայիններէն Կիւպէնկեան Աղնուաշուք Սարգիս էֆէնտիի, որ, ինչպէս յայտնի է, Հայազգի առաջնակարգ վաճառականաց դասուն երիցագոյն անդամն է և հանրածանօթ իւր բարեգործութիւններով:

Կը փութանք այս առթիւ յայտնել մեր ջերմ շնորհաւորութիւններն առ Աղնուա. Սարգիս էֆէնտի Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ իրեն նուիրեալ այս պատուոյն համար:

Ե Ր Թ

Եգիպտոսի Առաջնորդ Իզմիլբեան Գեր. Տ. Մատթէոս Ս. Արքեպիսկոպոս այս չորեքշաբթի օր մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս իւր պաշտօնատեղին Ե.

գիպտոս երթալու համար, ուր այն-
քան անհամբերութեամբ կ'սպասէին
տեսնել տեղւոյն աղգայինք իւրեանց
սիրեցեալ առաջնորդին վերադարձը:

ԳԱՏԸ ԳԻՒՂԻ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ անց-
եալ կիւրակէ գիշեր ի նպաստ Գատը-
գիւղի աղքատաց տրուած ներկայա-
ցումէն 60 ոսկւոյ չափ հասոյթ գոյա-
ցեր է:

ՊԱՐԱՅԱՆԴԵՍ ԹԵ ԹԱՏՐՈՆ

ԱԴԱՄԵԱՆ Ի ԳԱՏԸ-ԳԻՒՂ

Կիրակի գիշեր Գատը-գիւղացւոյն
համար ուրախառիթ գիշեր մ'եղաւ:

Պ. Ադամեան Պոլիս գալէն ի վեր
առաջին անգամ էր որ զինք տեսայ.
Թէեւ ուրիշ անգամներ չքեղ ներկա-
յացումներ տուած էր, բայց զանա-
զան պատճառներ զիս արգիլեցին ներ-
կայ գտնուելէ. այս անգամ բաղդս
յաջող գնաց:

Գատը-գիւղի աղգայինք մեծաւ
մասամբ՝ ուրախութեամբ կը գիմէին
տեղւոյն թատրոնն, ուր հռչակաւոր
դերասանն երկրորդ անգամ կուգար
ոգեւորել զմեզ:

Զպիտի ջանամ և ոչ նկարագիր մը
ընել Պ. Ադամեանի ներկայացմանը.
կատմամբ, կը բաւականանամ միայն
ըսելով թէ կիրակի գիշերուան ներկա-
յացումը մեր ամենուս վրայ շատ լաւ
տպաւորութիւն մ'ըրաւ: Կատարեալ
դերասանի մը տիպարն երեւցաւ ինձ:
Տեսած էի յերոպա (յանգիւս) ճար-
տար դերասաններ, բայց երբէք չտե-
սայ նոցա մէջ Պ. Ադամեանի ճարտա-
րութիւնը, զոր աղգային հպարտու-
թեամբ կը խոստովանիմ: Պարծանք
մ'է Հայուն համար ունենալ այնպիսի
անձ մը. որ իւր արուեստին տաղան-
դով և ճարտարութեամբը գիտէ յու-
զել սիրտերը, շարժել, յափշտակել,
գրաւել, զարթուցանել զգացումներն
և ընել զայս ամենայն շատ բնական
կերպով:

Կարծեմ առած մ'է թէ «որչափ
մարդ այնքան գաղափար». Բայդ գի-
շեր խորհեցայ թէ փոխանակ այն պա-

րահանգէսներու որ կը տրուին ի նը-
պաստ բարենպաստակ ընկերութեանց,
կրնայ թատերական ներկայացումներ
տրուիլ այն տեսութեամբ թէ՛ թատ-
րոնը բարոյական դպրոց մ'է. որ շատ
յարմար կուգայ նպատակին:

Բացատրելու հարկ չկայ թէ թատ-
րոնն անհամեմատ առաւելութիւններ
և շատ բարոյական արդիւնք ունի պա-
րահանգէսէ, բայց պիտի ըսեն թէ քա-
նի որ Եւրոպա կը յարգէ պայն, ըսել է
լաւ բան մ'է (բայց գիտելի է զի թէ
Եւրոպա մանաւանդ Գաղիա ինչո՞ւ հը
նարած են պարահանգէսը. ասոր պա-
տասխանը հրապարակաւ չենք կարող
տալ): Բայց եւրոպացւոյ ամեն սովո-
րութիւնները լաւ են. պէ՞տք է մեզ
համար եւրոպական ազգաց ամեն սո-
վորութեանց և կենաց հետեւիլ: Զանց
կընենք թուել այն մեծամեծ ֆիւանները
և արդիւնքները՝ որ բարոյական և նիւ-
թական տեսակէտիւ յայտնի են, զորս
յառաջ կը բերէ պարահանգէսը, որ
նպատակաւորմար չէ ի նպաստ բարե-
նպատակ ձեռնարկութեանց:

Գանք թատերական ներկայացման—
պատկեր մէ սա կամ լաւ եւս է ըսել՝
հայելի մը օրոյ մէջ կը տեսնեմք մեր
թերութիւններն, մեր յոռի բնաւորու-
թիւնք, և ասով կը ջանամք ուղղել
զայնս:

Աղգայինց կը թողու՞մք բաղդատել
առաւելութիւնն թատրոնի ու պարա-
հանգէսի միջեւ: Տարակոյս չկայ թէ
բաղդատութեան արդիւնքը նպաստա-
ւոր պիտի ըլլայ թատերական ներկա-
յացման, որմէ մեր ժողովուրդը բա-
րոյապէս պիտի օգտուի ի փոխարէն
իւր լուծային. զոր կուտայ ի նպաստ
աղգային բարենպաստակ ձեռնարկու-
թեանց:

Պիտի առարկուի թէ պարահան-
գէսն աւելի արդիւնք կը բերէ քան
թէ թատրոնը:

Ներուի մեզ պատասխանել թէ ա-
մեն անոնք որ աւելի գումարներ կը
նուիրեն, ոչ թէ պարահանգէսի հա-
մար է: Եւ յօգուտ ունի բարենպաստակ
ձեռնարկութեանց:

Քանի որ այսպէս է, ուրեմն փոք-
ձենք անգամ մ'ալ թատրոնը՝ տեսնե-
լու համար թէ արդեօք տարբերու-
թիւն մը կընէ՞ պարահանգէսէ. որոյ
համար աւելի ծախք կը լինի և աղ-

գայինց քսակէն ալ այս պատճառաւ
շատ աւելի ստակ կելլէ, որ օտար քը-
սակները լեցնելու կը ծառայէ. մինչ-
դեռ ի նպաստ բարենպաստակ ձեռ-
նարկութեանց թատերական երեկոյթի
ներկայ գտնուելու համար մարդ չըս
տիպուիլ շուալ ծախքեր ընելու իւր
ընտանեաց արդուզարդին և զգեստուց
համար:

ՊԵՏՐՈՍ Կ. ՀԱՄԱՐ ԺԵՆ

13 դեկտ, 89

Գատը-գիւղ

ԳԻՏԱԿԱՆ

Վերջին ժամանակներս շատ խոս-
ուեցաւ աշխարհահռչակ երկրախոյզ
Պ. Սթէյնլիի վրայ, որուն գրեթէ ամ-
բողջ կեանքը նկարագրուեցաւ թէ եւ-
րոպական և թէ մեր երկրի լրագրաց
մէջ: Ուստի հետագայ յօդուածն ալ,
որ վերոյիշեալ անվեհեր խուզարկիւն
ձեռնարկութեան սկզբնապատճառն
եղած է, կարեւոր կը համարիմ տալ ի
հրատարակութիւն՝ քաղերով եւրոպա-
կան լրագրէ:

Յ. Մ. Ա.

Թէ Բալթիկ եւս Ի Ինքիւն Լէվինսոն

1869 տարւոյ հոկտեմբեր 16ին
Մտորիտ էի, տը լա Դուռա փողոցը,
ուր հասեր էի Վալենցիայի կոտորածէն
դառնալով: Առաւօտեան ժամը տաս-
նին Եպիօքս պաշտօնական թուղթ մը
ինձ յանձնեց, որոց մէջ հետեւեալ
բառերը գտայ. «Փարիզ հասէք, կա-
րեւոր գործեր», Հեռագիրը ժամս
կորտոն Պէնէթ օրգիէն էր, տնօրէն
Նիւեօք-Հերշել:

Երեք ժամէն ճամբայ ելայ. ստիպ-
եալ լինելով ի Պայոն կանգ առնուլ,
յաջորդ իրիկուն միայն կրցայ Փարիզ
հասնիլ: Ուղղակի կրանթ-Օթէլ գնացի
և Մ. Պէնէթի գուռը զարկի:

—Մտէք, ըսաւ ձայն մը:

Մ. Պէնէթի իւր անկողնոյն մէջ
գտայ:

—Ո՞վ էք դուք, հարցուց ինձ:

—Սթէյնլի:

—Ո՞հ այո՛: Այժմ մը առէք, ձեզ
յանձնելու կարեւոր պաշտօն մը ունիմ:
Գիշերազգեստը ուսերուն վրայ քա-

չեց և ըստ ինձ զօրեղ ձայնով:

—Ո՛ւր կը կարծէք որ լինի Լէվին-կոթն:

—Իրաւ որ, տէր իմ, իրմէ տեղե-կութիւն մը անգամ չունիմ:

—Կը կարծէ՞ք որ մեռած լինի:

—Գուցէ այո՞, կամ, թերեւս ոչ:

—Ես կը կարծեմ թէ կ'ապրի, պի-տի գտնուի և զքեզ զինքը փնտռելու կը դիմէ:

—Տէր իմ, աչքի առջեւ առած էք ճամբու ծախքը:

—Նախ 25.000 ֆրանկ պիտի առ-նէք: Երբ հասնին առնք, նոյնչափ դուժարի փոխանակագիր մը պիտի քաշէք, վերջը երրորդ մը և այսպէս շարունակաբար: Բայց գտէ՛ք Լիվին կոթնը:

—Ուղղակի՞ պիտի երթամ Լիվին-կոթնը փնտռելու:

—Ոչ: Սուէզի ջրանցքի բացման ներկայ գտնուելէ վերջ՝ պիտի իջնէք Նեղոսի վրայ: Լսեցի որ Պագիր Վերին Եգիպտոս կերթայ, յաւ տեղեկութիւն առէք իւր արտածութեանց մասին: Երբ գետը հասնիք, գրի առնէք ինչ որ շահաւոր է ճամբորդի մը: Մեզ ուղղեցոյց մը պիտի յօրինէք—գործ-նական ուղեցոյց մը—պիտի գրէք ինչ կայ տեղեկու արժանի և թէ որո՞նք են զանոնք տեղեկու միջոցները: Ասոնցմէ վերջ՝ պիտի երթաք Երուսա-ղէմ: Կըսեն թէ Վառուէն նաւապետը հոն կարեւոր գիւտեր կընէ: Վերջը Կ. Պօլիս և ապա . . տեանքք քիչ մը.— Խրիմ պիտի անցնիք, պիտի այցելէք իւր պատերազմական դաշտերը, յետոյ պիտի երթաք Կալկատիա, մինչեւ Կաս-պից ծով: Կըսեն թէ հոն մեծ շար-ժում կայ ռուսական արտածութեան գէպի խիմ: Յետոյ պիտի երթաք Հնդկաստան՝ անցնելով Պարսկաստա-նէն, շահեկան նամակ մը պիտի գրէք: Պերսեպոլիսէն՝ Պաղատա ձեր ճամբուն վրայ պիտի ըլլայ, անկէց մեզի նամակ ներ գրեցէք: Երբ Հնդկաստան հաս-նիք, նաւ նստեցէք և գնացէք Լիվին-կոթնին հետ միանալու: Հարցուփորձ ըրէք թերեւս նա Զանգիպար երթա-լու համար ճամբայ ելած լինի: Եթէ չէ, ներսերը գացէք, փնտռեցէք գնա մինչեւ որ գտնաք: Տեղեկութիւն առէք իւր ըրած խուզարկութեանց մասին, Առ այժմ գիշեր բարի: Տէրը թող ձեզ հետ լինի:

—Գիշեր բարի, պիտի ընեմ ինչ որ կը ներէ մարդուս բնութիւնը, յաւել-ցուցի ես, և այս գործին մէջ, զոր կ'երթամ կատարելու, թող Աստուած ինձ օգնական լինի:

(Թարմ)

ՍԹԷՆԼԻ

Յ. Մ. Ս.

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

Ը:

Խմելու եղանակն

(Նախորդ Խաւն)

Բրանած ենք, կամ սաստիկ տաք-ցած, պաղ ջուր, կամ, պաղպաղակ և կամ զովացուցիչ ըմպելի մը կը խմենք: Պաղութիւնը մեր մարմնոյն մէջ կ'մտ-նէ և արիւնը կը զրկէ մորթին մակե-րեսին կողմը, արեան այդ յանկարծա-կան մղումէն յառաջ կուգայ ի հարկէ ջերմութիւն մը որ կարտադրէ քրտին-քըն: Եթէ քրտինքն սաստիկ լինի, ա-նոր շոգ իացումն ալ արագ ժամանակի մը մէջ պիտի կատարուի և մարմնոյն մէջ յառաջ պիտի գայ ընդհանուր պա-ղութիւն մը և այն ատեն կրնան ծնիլ ամեն վտանգաւոր հիւանդութիւններն թոքատապ, ժանտախտ, և այլն:

Բայց ներս մտած ջուրն չէ՝ որ իւր վտանգն կը յարուցանէ, այլ խմելէն վերջ մեր քրտնած ժամանակ, արտա-քին օդին ազդեցութեան ներքեւ մը-նալն է: Ամէն վտանգ անյայտ կը լինի, եթէ փոխանակ անշարժութեան մէջ լինելու, շարժենք. քայլենք, ցատկենք, և այլն: Շարժումը կրկին ջերմութիւն և քրտինք մը կը շնորհէ մեր մարմնոյն:

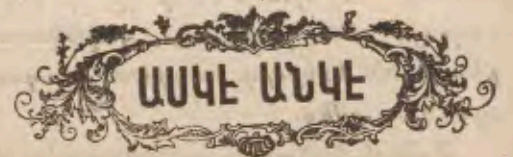
Ընդհանրապէս այս եղանակաւ պա-րասրահներու մէջ կը յաջողինք բոլո-րովին քրտնաթոր պաղպաղակներ ճա-շակել, եթէ վերջը շարունակենք մեր խաղերը, մեր պարերը . . .

Արգարեւ, պալ ըմպելեաց գոր-ծածութիւնը մարմնէն դուրս կը հանէ մեծ քանակութեամբ ջերմութիւն, ա-մէն անոնք որ ընտանի են բը-նագիտական ամենապարզ օրինաց, շատ լաւ գիտեն թէ՛ ջերմութիւն և զօրութիւն միեւնոյն բանն են, մարմնէն երբ ջերմութիւնը դուրս կ'ելնէ, ան-պատճառ մարմինը կը տկարանայ: ա-մէն անգամ որ գաւաթը մեր բերնին ներկայացնենք պարպելու համար զայն,

գիտնալու ենք թէ որոշ քանակութեամբ զօրութիւն մը կը կորուսանենք նոյն միջոցին, ինչո՞ւ գինեմոլները չեն կըր-նար հանդարտ կենալ իրենց ոտներուն վրայ: չափազանց խմելը տկարու-թիւն յառաջ կը բերէ:

Ուրեմն եթէ կուգէք զովանալ, օգտակար խրատ մը տամ ձեզ՝ պաղ ըմպելիներ գործածեցէ՛ք: հանդար-տաբար խմեցէ՛ք և կարելի եղածին չափ նուազ: Բրանած վիճակի մէջ խը-մելէն յետոյ, օդոյ հոսանքներէ հե-ռացէ՛ք և միշտ շարժեցէ՛ք, եթէ խը-մելու քանակութիւնը իւր սովորական չափէն աւելի լինի, այդ հեղութեան դարման մը տանելու համար, պէտք է լորձուքի քանակութիւնը մեծցնել, ոտնի թթու չաքար մը կայծքարի մը նման ձեր բերնին մէջ հալեցուցէ՛ք: Հիւանդութիւնը ամենէն աւելի տկար գործարաններուն կը մօտենայ, անգամ մ'եւս կը կրկնենք՝ չափէ դուրս երբ խմէ՛ք, վստահ եղէ՛ք թէ՛ կը տկարա-նաք:

Գ. Մ. ՄՕՁԵԱՆ



Աշխարհագրութեան դասաւանդ մը կը հարցունէ իւր աշակերտին՝

Պարո՞ն, Ոստանցեալ Ովկիանոսը ո՞ւր է:

—Մեր տունը, միւսիւ, կը պատաս-խանէ:

Ներեցէ՛ք, Յակոբիկ աղա, գիտնա-լու համար կը հարցունեմ թէ ձեր անուան սուտէն այս գիշեր թէ վաղ գիշեր պիտի կատարէք:

—Ոչ, այս գիշեր և ոչ վաղ գիշեր, վասն զի հիմա պարիթ է:

ԱՌՏՆԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

(Դրախտայն հեղե-անոնքը)

(Նախորդ Խաւն)

Ամբակում աղան որ մինչեւ այն ա-տեն հաղիւ թէ համբարած էր, մէկէն ոտքի ելաւ, բռնեց տիկնոջը ձեռքէն

ու պինդ մը քաշելով բաղձոցին վրայ հրեց. իսկ Պ, Սիոսին ալ սաստիկ կից մը տալով՝ դուռնէն դուրս քրաւ և սաստիկ զայրացած գոչեց, սրիկա՛, շուտ տունէս դուրս ելիր. գլուխդ անի քու բանաստեղծութիւնդ ալ, քու գիտցածդ ալ, մի՛ կենար, հիմա քու ոսկորներդ կը կոտորեմ ու այն պէս տունէն դուրս կ'ընեմ:

Տիկին Ամբակում առիւծի նման տեղէն ցատկեց և շատ սպառնական շեշտով մը գոչեց՝

— Դուն կորսուէ ու աչքիս մ'երեւար, չո՛ւտ, չո՛ւտ, անպիտան, կո՛շտ, կոպիտ, անկիրթ, ինչ իրաւունք ունիս նստանկ ծանր նախատինք մ'ընելու:

Ամբ.— Ե՛ն զորոհում:

Տիկին Ամբ.— Այո՛, այո՛, դուն, քեզի կ'ըսեմ:

Պ. Սիոս.— Այո՛, պարոն, ձեզի կըսէ, չէ՞ք իմանար:

Ամբ.— Դուն տակաւին հո՛ս:

Տիկին Ամբ.— Այդ քու գիտնալիք բանդ չէ:

Պ. Սիոս.— Տիկինը իրաւունք ունի, շատ կոշտութեամբ վարուեցար. որ հարկաւ ներելի չէ:

Ամբ.— Սակայն հիմա պիտի խենդենամ. քեզի կ'ըսեմ, պարոն. դուրս պիտի ելնես:

Տիկին Ամբ.— Ան դուրս պիտի չելլէ. բանաստեղծութիւն դաս պիտի առնեմ. իսկ դուն, պէտք է որ անմիջապէս դուրս ելլես իմացա՛ր:

Ամբ.— Բայց ես քու ամուսինդ եմ,

Տիկին Ամբ.— Ձեմ ուզեր, չեմ ուզեր:

Ամբ.— Ձո՛վ չես ուզեր,

Տիկին Ամբ.— Ձեքդ:

Պ. Սիոս.— Ձեզի կըսէ, պարոն Ամբակում. տիկինը մի՛ բարկացնէք. քաղաքավարութեան դէմէ, քիչ մը դուրս ելէք, ինչ կըլլայ:

Ամբ.— Սաստիկ բարկութիւնէս կը դողամ կոր. հիմա պիտի բզբտեմ զքեզ, պարոն, տակաւին կը յանդգնիս հոս մնալ:

Պ. Սիոս.— Մի՛ զայրանաք, Ամբակում էֆէնտի, հոս բարկանալու բան չկայ. տիկինը բանաստեղծութեան սիրահար է եղեր, միթէ ամօթ է. պարծանք է ձեզի. Մայալայի ազնուաշուք հեղինակն ալ տիկին մ'է, որ փառք է

մեր Ազգին:

Ամբ.— Ես կայտա մայտա չիյտեմ. կին մը իրաւունք չունի առանց իւր ամուսնոյն հաւանութեանը բանաստեղծութիւն է ինչ խառնախառն է սորվելու:

Տիկին Ամբ.— Անկա քեզի պէս բարբարոս ամուսիններու համար է, որ թէ կնիկնուն փարաները կառնեն և թէ իշխանութիւն բանեցնել կուզեն՝ բայց հիմա աղտոտութիւն է, խելքդ գլուխդ ժողկէ:

Ամբ.— Իմ խելքս գլուխս է, ես խենդ չեմ:

Պ. Սիոս.— Այո՛, Ամբակում աղա, հիմա աղտոտութիւն է:

Տիկին Ամբ.— Կանայք աղատ են:

Պ. Սիոս.— Մայտա ալ ճիշդ Հայ կանանց ազատութեան վրայ կը խօսի:

Տիկին Ամբ.— Ինչո՞ւ աղատ չ'ըլլան, րանի որ դրամոթիտ ալ կուտան:

Պ. Սիոս.— Դրամոթիտը կանանց ազատութեան անցագիրն է:

Տիկին Ամբ.— Իսկ ամուսիններու ստրկութեան վճռագիրը:

Պ. Սիոս.— Տիկինը շատ լաւ բացատրեց. կը շնորհաւորեմ զձեզ, Ամբակում էֆէնտի. որ ասանկ խելացի տիկին մ'ունինք, որուն յարգը պէտք է որ գիտնաք:

Ամբ.— Ինչեր կը լսեմ. միթէ այս տեսակ բաներ կը սորվեցնեն աղջիկներուն մեր դպրոցներուն մէջ:

Պ. Սիոս.— Ասոնք շատ բարձր գաղափարներ ու շատ բարձր սկզբունքներ են. միթէ դուք Եւրոպական քաղաքակրթութեան մասին տեղեկութիւն չունիք:

Ամբ.— Իւսկիւտարէն Եւրոպայ ալ գացինք:

Տիկին Ամբ.— Եթէ չհաւնեցար եւրոպական կրթութեան, ուրեմն ինչո՞ւ համար դրամոթիտով ամուսնութիւն կատարեցիր. էրիկմարդ չէ՞ք մի, բաներնուդ եկած ատենը կը հաւնիք. բաներնուդ չեկած ատենը չէք հաւնիր:

Պ. Սիոս.— Շատ ճշմարիտ է, տիկին ըսածը:

Ամբ.— Ի՞նչպէս հաւնիմ որ առած դրամոթիտիս քանի մը պատիկը ծախք ըրի, բայց բաղնիքի թօխմախի պէս միշտ գլխուս կուտեմ թէ դրախտա առեր եմ. մէյ մըն ալ ինծի հարցու-

ցէք, երանի՛ թէ բնաւ չառնէի. շատ սոսկալի կերպով քնասուեցայ. հիմակ. ուսն խելքս ըլլայ ինչ դրախտայով չէի կարգուեր. թէ՛ աւելի ծախքեր շատ ըրի և թէ միշտ միհնէթի տակ կը դռնուիմ:

Պ. Սիոս.— Ձեք գիտեր, Ամբակում էֆէնտի թէ կանայք միշտ պահանջող կըլլան. երբ դրամ տան. ուստի, կանանց լեզուէն ազատելու մէկ հատիկ ճարր առանց դրամոթիտի ամուսնանալն է:

Տիկին Ամբ.— Տեսա՛ր ինչ լաւ բացատրեց. դուն դարձեալ մի՛ հաւնիր բանաստեղծութեան:

Ամբ.— Թէ սը բանաստեղծութիւն ըսածնիդ ատիկա է, ես այսուհետեւ շատ պիտի հաւնիմ, և թէ կը փափագիմ որ ես ալ սորվիմ զայն. որպէս զի կարգուելու պատրաստուողներուն քարոզեմ թէ՛ մեծապատիւ Տեարք, դուք որ կը պատրաստուիք ամուսնանալու, դրախտայով աղջիկ մ'առնէք, վասն զի դրախտան չէ թէ դրամագլուխ մըն է, ալ դրախտայով ամուսնացող երիտասարդներուն ստրկուութեան դատաւճիռն է: և թէ միանգամայն անոնց գործը աւրուելուն պատճառ. վասն զի առած դրախտ մաներնուդ հարկը խաթն ալ եթէ ծախք ընէք, դարձեալ չէք հասնիր անհատնում աւելորդ ծախքերուն, միշտ միհնէթի տակ կը մնաք, ամուսնական երջանկութիւն չէք վայելեր, տուններնուդ մէջ միշտ խռովութիւն կուսնաք, շուտով կը ծերանաք և թէ դրախտա չունեցող շատ աղջիկներ տունը կը մնան:

Դուք ալ մեղք էք, անոնք ալ մեղք են:

ԱԶԴ

Ուրիշ առտնին տեսարաններ դարձեալ պիտի հրատարակենք:

ԳԸԾ ԷՅԼԵՆՃԵԼԵՐԻ

(271 նոմերօտան պազըյէ)

Միւսիւ Պաթիսթ, Մանուկ ախպարը գուճաղընտա քիւր վէ էլինտէքէօ.

րիւրէ սալօնուն օրթաւսնտա կէօր-
տիւքտէ, բիւր զազապ օլարագ Մա-
նուկ ախպարըն էլինտէն քէօրիւկիւ
գաբաւըն պիրլէ «պէ հէրիֆ: սէն տա-
հա պէօլլէ ֆալցօլար էտմէտէն վազ
կէճմէեհէճէքսին» տէյիպ քէօրիւկիւ
Մանուկ ախպարըն գաֆասընա էն-
տիրաի: Մանուկ ախպար պու հալտէն
պիւսպիւթիւն շաշըրլպ, քիւրիւ գու-
ճաղընտան պրագաւըն պիրլէ: քիւր
տիր գըրըրըր վէ իշինտէ պուլունտն
սու սալօնուն օրթաւսնտա ետեւըր:

Պու արա պիր գարկաշալըգ տըր
պաշար, քիմի ֆիւթանըն էլթէյինի
թօրլաւազա. քիմի ինճէ սկարբինէրի
նի վէ քիմի տախի չօրապլարըն սագ-
լամագ իւզրէ սալօնտան գաշըպ օտա-
նըն պիրինէ գաբանարագ, սիւրիւթ է
վարտըրար: Պաթիւթ, պու սիւրիւնէ-
թի տէֆ իթմէք նիլէթի իլէ:

Տուրուն գըզլար ֆալընըզա պա-
գալըմ պագըն նաորը կիւզէլ պուլու-
րում:

—Աֆէրիմ Պաթիւթ, նա էվէլ պէ-
նիմքինէ պագ:

—Կէլ պագալըմ Լուցիկ աշ ալու-
ճունու, հա՛ . . սէնի գարագաշը պիր
տիւշիւնն վար ամա սէնին եիւրէյին
օնուն իւթիւնէ սըճաք տէյիլտիր:
գաբուլարտա կէզէն թօհաֆըլարըն
պիրինտէն պու կիւնլէրտէ ֆէնա պիր
հապէր ալաճաքսըն:

—Կէլէն կիւն հագիգճիտէն պիր
քիւրէ ալտըմ սէքիզ զուրուշ պօրճուլ
գալտըր զահէր օնու իւթէյնէք, պա-
գըն պաշըմա կէլէնէ:

—Պէնիմքինէ տէ պագ:

—Սէնտէ կէլ պագալըմ Թագուկ,
վա՛յ, սէն պիր գէնկին գօճա ալաճագ-
սըն:

—Ձաթըն էսնաֆ օլսա ալմամ քի-
քէրօն տէնէխօ, շէօլլէ չիֆթէ պէկիր-
լի Լանտօ գաբուլուն էօնիւնտէ տուր-
մալը:

—Արթըգ էօլլէսիտէ պիրազ գըթ
պուլունուր:

—Էհ պէնի տէ էօլլէ պիրիսի ա-
լըրաւ էվէնիւրիմ:

—Դաթագուկ, սէն եիւրէկ թիւ-
քէթմէ, ալուճուն նէ տէրսէ օ օլուր:

—Պաթիւթ պու թարաֆա կէլ:

—Ապու մատմաղէլ կէլտիմ, աշըն ա-
վուճունուզը:

—Օ քի պիրիւսէմ եագընտա օլա-

ճա՛գ մը օնա պագ:

—Էֆէնտիմ, նէ քի օլաճագ, նէ
քի օլաճագաք. ֆագաթ պիր սարը
տաւամ օ իշին պիթմէսինէ չօգ զայրէթ
էտէեօր:

—Էյ բէք թըպգըր տօղրու տօղրու
եա սէօլլէեօր, գուզում միւսիւ Պա-
թիւթ պու ֆալա պագմալը քիմտէն
էօլլէնտինի:

—Պէնտէնիզ պու գէնահաթը Պօ-
հէմիտա էօլլէնտիմ, պու ֆալըրըգ
օրատա պիթմիշ տիր. զաթը պուրտա.
քի ֆալըր Ձինկեանէլէր հէրաի Պօհէ-
միտան կէլմիշ տիր:

—Պանտա պագ:

—Կէլ պագալըմ Մառի, գա պու
նէ գըսմէթի գըզսըն, միւսիւլէր սէնի
իշին պաեւըրեօրար:

—Ձօգ շէյ, պու նէ վագըթ օլու-
եօր քի պէնիմ հապէրիմ եօգ:

—Տու՛ր . . տահա նէլէր նէլէր,
պիր գուլարալ պըլըլը ատամ սէնի-
իշին գարա սէվտաեա ուզրամը. ֆա-
գաթ սօն սօնու սէվտիին սէնի ալ-
տաթաճագ:

—Հանկը վագըթ օլմամը տըր,
չու էրքէլէրի եօգմու, պիրէր պիրէր
սույա աթմալը:

—Աման մատմաղէլ պէնիմ գապա-
հաթըմ նէ տիր:

—Լագըրտըմ սիզի իշին տէյիլ:

—Էյ ամա՛, չիմտի սէնինքի ալ-
տաթաճագ տէյի չիմտիտէն հապէր
վէրիօր, սէնտէ օնու պըրագ պաշգա
պիր պաշգասըն պուլ, Պաթիւթ չու
պէնիմ գըսմէթիմ տէ պագ:

—Կէլ պագալըմ ֆառֆառա թէ-
րէզ, վայ . . սէնին գօճան եագընտա
էօլէճէք, պաշգա պիր կէնճ գօճաա-
լաճագսըն ամա պիրազ բարասըզ օլա-
ճագ:

—Ալլահ իշիթսին աղընտան:

—Էյ պարիթ օլսուն. էօլլէ քօքօզ
գօճալը ալմասմտա օլուր:

(Տէվաֆ)

ԱՐՏՕՆԱՏԵՐ ԵՒ ՏԵՐՈՒՆ

ԱՆՏՕՆ ՍԱՔԱԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ Մ. ԳԱՓԱՐԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ն Ծ Ա Ն Պ Է Ր Պ Է Ռ Ե Ա Ն

Հրատարակուեցաւ

Հ Ն Դ Ա Ր Զ Ա Կ

Օ Ր Ա Յ Ո Յ Յ

1890

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓՍԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՁԻ ԱԶԻԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԻՒԱՆՈՅԻՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՆՏՍՆԵԱՆ

(Արամեան)

Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրա-
ցոյցը նոխագոյն է եւ կը բաղկա-
նայ 356 երեսէ:

Գին 3 Ղրուշ

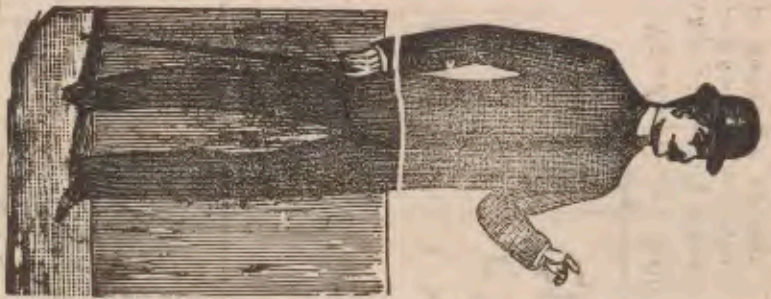
ԱԶԴ

Ձալըքեան Պօղոս էֆէնտի էճգա-
հանէսի մուգատտէմ Համիտիէ թիւր-
պէոնին սըրասընտա 38 նումէրօլու
տիւքքեանտա իքէն, պու տէֆա թիւր-
պէի մէզքիւր գարշըսընտա ղէպիլին
եանընտա 21 նումօրօ իլէ մուրագգամ
տիւքքեանա նագլ իտիլմիշ օլտուղուն.
տան րաղպէթու միւշտէրիլէրօնէ իլան
օլունուր:

ԻԼԱՆԱԹ

Սէնէի սապըգ միսիլու ինճէ սագ
թագըմը՝ բէնճէնպիհ. ճաւաա. վէ
ճաւաա էրթէսի կիւնլէրի սաաթ 10
պուլուգտան կէճէնին սաաթ 5ինէ
գատար Գալաթատա Վօլֆօտա գար-
ըրնտա մէհհուր Արթին աղանըն լօ-
գանթասընտա իճրաի ահէնկ իտէճէկի
կիպի, Բանկալթիտէ համմամըն գար-
շըսընտա Մ. Տիմիթրաքինին կազինօ.
սընտա կիւնտիւզ սաաթ 9տան կիճէ-
նին սաաթ պէշինէ գատար իճրաի.
ահէնկ իտէճէք տիր:

Գալաթատա Արթին աղանըն լօ-
գանթասընտա ֆիւրուլթ օլընանթա.
ամարըն նէֆասէթի վէ մէշրուպաթըն
էլլիկի մաալիւմ օլուպ, թէշրիֆէ րաղ-
պէթ պուլուրաճագ ղէվաթըն ֆիյաթ-
ճա տաիի պուլունտան պէօլլէ մէմուն
իտիլմէլէրինէ սայ օլընաճագի իլան օ-
լունուր:



ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

Պէտք է տեսնել, որ քանի որ մենք...

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

Պէտք է տեսնել, որ քանի որ մենք...

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

ՄԱՅԻ ԳՈՒԲԱՆԻԱՅԻՆ ԴԱՐՈՒՄԻ

— Է՛, ե՛րբ կը նայի իր հիւանդները : — Հիւանդ չի նայիր : — Աւելի լաւ հիւանդաց համար : Բժիշկ մը...

իրենց բովանդակ մարմնոյն մէջ : Եթէ մենք ուզէինք, չէինք կրնար փաստաբան, բժիշկ, դատաւոր...

Ֆ Ռ Ա Ն Գ Ֆ Օ Ր Թ ՈՒ Ա Ջ

Տ Ե Ն Ի Ջ Ս Ի Կ ՈՒ Ի Թ Ա Գ ՈՒ Մ Բ Ա Ն Ե Ա Ս Ը

Սերմանէ ֆրանգ 8,250,000

Ինքնաթ ազգէսի ֆրանգ 1,270,000

Մէջքիւր գումարանիա տէնիզ գաղալարնա գարը վաբօրյարտա վէ կէ. միլէրտէ եիւքլէնիլէն մալլէրի, վէ քէզալիք բօսլթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունան միւճէվէրաթ վէ եախօտ պանգնօթ էվրագը ղաեէթ էհվէնիեէթ վէ սուհուլէթլէ սիկուրթա իտէր:

Պու ճիհէթլէ մէպալիլի քիւլիեէեի սիկուրթա իտէպիլմէք իշին իշպու գումարանիա էվրօբատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումարանիալարըյա պիլլէշմիշ տիր: Պուլլարըն թէքմիլ սերմանէ վէ ինքնաթ ազգէսի 100,000,000 ֆրանգը կէէր:

էքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

Հ Ա Մ Պ ՈՒ Ի Կ Մ Ի Ի Ն Ի Խ Պ Ի Ր Լ Ե Շ Մ Ի Շ

Ե Ա Ն Կ Ը Ն Ա Գ Ա Ր Շ Ը Ս Ի Կ ՈՒ Ի Թ Ա Գ ՈՒ Մ Բ Ա Ն Ե Ա Ս ՈՒ Ը

Սերմանէ

Ֆրանգ 8,000,000

Ինքնաթ ազգէսի 1888 Յունիսէ գատար

Ֆրանգ 4,877,262

Սէնէվի իրատ 1888 Յունիսէ գատար

Ֆրանգ 10,069,700

Մէջքիւր գումարանիալար տէրօղիթօլար վէ խանէլէր վէ անլէր իշինաէ պուլունան մալլէր վէ մօպիլեալարը ղաեէթ էհվէնիեէթ վէ սուհուլէթլէ, թէէմիլաթը գալիեէ թաշթընտա օլարագ սիկուրթա իտէրլէր:

Իսթանպուլ աճէնթէսի

Իսթանպուլ, Պահճէ-գարու, Եօրկիատիս խան ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒՍԹԱՏՈՒՐ

Մալիւմաթ.—Շիրքէթլէրիմիզին Տէրիսաատէթ պանքէրլէրի պուլունտն Ներսէսեան Բէտէր վէ Մախտումու էֆէնիլէր հիսապը կէօրիւմիւշ, վէ միւտիլիեէթի ումումիեէ թարաֆընտան թաստիգ օլունմուշ հէր կիւնա քարար ու զիւանը թազմիլէ թէմաթիլլէ թալիմաթ ախզ իլլէմիշլէր տիր:

— 110 —

րիկ մարդոց վրայ, . .

Եւ մինչդեռ Սէզաուին կանգ կ'առնուր քիչ մը շունչ առնու համար, տիկին Ֆլամպառ գոչեց:

— Այո՛, արանց տիրապետութիւնը շատ երկար տեւեց. պէտք է որ կոշտ սեռն այլ եւս տեղի տալ գեղեցիկ սեռին տիրապետութեան: Ես երեք էրիկ հինցուցի. գիտեմ թէ ինչպէս պէտք է վարել այդ պարոնները. . . : Դրժբախտաբար ամուսիններս մեռած են. եթէ ապրած ըլլային, մէկ մէկ տիպար ամուսիններ պիտի դառնային:

Մինչդեռ այս տիկնայք այսպէս կը խօսակցէին իրարու, անդին էրիկ մարդիկ ալ գործոց, թատրոններու և քաղաքականութեան վրայ կը խօսէին, կամ վիսգ կը խաղային, որում քանի մը կալուածատէր կանայք՝ որք դեռ ամեն յարաբերութիւն խզած չէին արական սեռին հետ, կը մասնակցէին:

Բայց Պ. Ֆուլեադ՝ բարենորոգիչ կանանց բանակէն էր. անոնց խորհուրդներուն հաւանութիւն կուտար, անոնց բանախօսութիւնները կը ծափահարէր և կըսէր յաճախ.

— Ես ալ ձեր կարծիքէն եմ, տիկին. էրիկ մարդիկ ստեղծուած են միայն ստակ շահելու համար:

— 111 —

— Եւ այդ ստակը վատնելու համար քանի մը խառնակեցիկ կանանց հետ, յարեց տիկին Տիւղոնոյ:

Երբոր Ֆրէտէրիք և իր եղբայրը սրահ մը տան, ներկայք այս խօսակցութիւնները կընէին.

Երբ սպասաւորն Ֆրէտէրիքի այցելութեան լուրը իմացուց, Սէզաուին գլուխը տնկեց. այս զարմանք պատճառեց իրեն, թէեւ երկար ժամանակէ ի վեր ոչինչ լսած էր անոր նկատմամբ. բայց երբ ականարկ մը ձգեց սրահ մըտնող անձանց վրայ, իսկոյն ճանչցաւ զՖրէտէրիք, և ըսաւ իր համախոհ բարեկամուհեաց:

— Այս այն պարոնն է, որ՝ հարսանեացս պարահանգիսին՝ պատճառ եղաւ ամուսնոյս. տիկին Պուլաուի հետ վալս չի խաղալուն:

Կանայք սարսուռ մը ունեցան, իբրեւ թէ բեղզեբուրդ տեսած ըլլային, և տիկին Պուլաու ձեռին անմիջապէս իր գլխուն տարաւ, ստուգելու համար թէ զլխուն զարդը տեղն է թէ ոչ:

— Այս պարոնին արհեստն ինչ է, հարցուց բանաստեղծն Բաօլինա:

— Բժիշկ է կամ գէթ բժիշկ կը ձեւանայ: Տոգթօր մըն է, որ միշտ ուղեւորութիւններ կը կատարէ: